

KVALITETSDEKLARATION

Inkomster och skatter

Ämnesområde

Hushållens ekonomi

Statistikområde

Inkomster och inkomstfördelning

Produktkod

HE0110

Referenstid

2000 – 2024

Statistikens kvalitet	2
1 Relevans	2
1.1 Ändamål och informationsbehov	2
1.1.1 Statistikens ändamål	2
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4

1.2.3	Statistiska mått	5
1.2.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.2.5	Referenstider.....	6
2	Tillförlitlighet	7
2.1	Tillförlitlighet totalt	7
2.2	Osäkerhetskällor	7
2.2.1	Urval	7
2.2.2	Ramtäckning.....	8
2.2.3	Mätning.....	8
2.2.4	Bortfall	10
2.2.5	Bearbetning	10
2.2.6	Modellantaganden	11
2.3	Preliminär statistik jämförd med slutlig.....	14
3	Aktualitet och punktlighet	14
3.1	Framställningstid.....	14
3.2	Frekvens	14
3.3	Punktlighet	14
4	Tillgänglighet och tydlighet	14
4.1	Tillgång till statistiken	14
4.2	Möjlighet till ytterligare statistik.....	14
4.3	Presentation.....	15
4.4	Dokumentation.....	15
5	Jämförbarhet och sam anvä n d b a r h e t.....	15
5.1	Jämförbarhet över tid	15
5.2	Jämförbarhet mellan grupper	15
5.3	Sam anvä n d b a r h e t i ö v r i g t.....	16
5.4	Numerisk överensstämmelse.....	16
	Allmänna uppgifter	16
A	Klassificeringen Sveriges officiella statistik	16
B	Sekretess och personuppgiftsbehandling	16
C	Bevarande och gallring	16
D	Uppgiftsskyldighet.....	17
E	EU-reglering och internationell rapportering	17
F	Historik	17
G	Kontaktuppgifter	17
	Bilaga 1: Redovisningsgrupper	17

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet med statistiken är att vara ett komplement till den traditionella inkomstfördelningsstatistiken, i vilken tvärsnitt av årsvisa inkomster redovisas. Statistiken har en longitudinell ansats och möjliggör analyser av den ekonomiska utvecklingen över tid för specifika grupper. Vidare är det möjligt att belysa i vilken utsträckning individers rörlighet i inkomstfördelningen inverkar på inkomstskillnaderna över tid, det vill säga

hur inkomstspridningen förändras när referensperioden skiftar från årsinkomster till inkomsterna under en längre tidsperiod.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Användare av inkomstfördelningsstatistik har ett behov av att analysera individers ekonomiska situation under en längre tidsperiod än vad som är möjligt i den traditionella inkomstfördelningsstatistiken, vilken bygger på tvärsnittsdata över årsinkomster. Människors inkomster förändras över tid beroende på olika omständigheter, bland annat var i livscykeln man befinner sig, exempelvis studier eller föräldraledighet, eller på grund av tillfälliga händelser såsom arbetslöshet, sjukdom eller husförsäljning. Dessa variationer i inkomster kan få stor inverkan på tvärsnittsstatistiken, där personer som till exempel sålt ett hus tillfälligt klättrar i inkomstfördelningen medan personer som är föräldralediga hamnar längre ner i fördelningen. Statistik över inkomströrlighet kan därför ses som ett viktigt komplement till tvärsnittsstatistiken eftersom den ger möjlighet att bland annat analysera vilka grupper som över tid har låga inkomster och riskerar att fastna i fattigdom och vilka grupper som i större utsträckning har möjlighet att ta sig uppåt i inkomstfördelningen och endast tillfälligt har låga inkomster.

Statistiken har många olika användare som bland annat representeras genom [SCB:s användarråd för levnadsförhållanden och jämställdhet](#). I rådet ingår representanter från Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet, Finansdepartementet och Socialdepartementet) samt berörda myndigheter och andra intressenter (Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Handelshögskolan i Stockholm, Institutet för social forskning vid Stockholms universitet, Jämställdhetsmyndigheten, Konsumentverket, Myndigheten för delaktighet, Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Regioner).

1.2 Statistikens innehåll

Statistikens målstorheter är främst:

- Antal och andel personer som byter inkomstgrupp under en given tidsperiod,
- antal och andel personer som varaktigt befinner sig i samma inkomstgrupp under en given tidsperiod, samt
- inkomströrlighetens effekt på inkomstskillnaderna.

Referenstid för målstorheterna är vald delperiod under perioden 2000–2024.

1.2.1 Objekt och population

Statistiken är dels individbaserad, dels hushållsbaserad; i båda fallen är det dock individer som utgör objekten. Interessepopulationen för den individbaserade statistiken är personer som stadigvarande uppehåller sig i Sverige och för den hushållsbaserade statistiken privata hushåll som dessa personer tillhör. Interessepopulationerna kan i vissa fall inkludera personer, samt de hushåll som dessa personer tillhör, som befinner sig i landet utan uppehållsrätt, uppehållstillstånd eller motsvarande

Statistiken har två målpopulationer, dels för den individbaserade statistiken, dels för den hushållsbaserade statistiken. Målpopulationen för den

individbaserade statistiken utgörs av personer som ska vara folkbokförda i Sverige under aktuell referensperiod enligt de författningar som reglerar folkbokföringen. Målpopulationen för den hushållsbaserade statistiken utgörs av privata hushåll bestående av de personer som ingår i målpopulationen för individer. Personer som befinner sig i landet utan uppehållsrätt, uppehållstillstånd eller motsvarande ingår inte i målpopulationen för den individbaserade statistiken. Således ingår ej heller de hushåll dessa personer tillhör i målpopulationen för den hushållsbaserade statistiken.

Målobjekt i statistiken är dels individer som ska vara folkbokförda i Sverige, dels hushåll, samt individer ingående i dessa hushåll. Det hushållsbegrepp som redovisas är bostadshushåll, dock med hänsyn tagen till växelvis boende för barn när föräldrarna inte bor tillsammans. Utöver folkbokförda personer inkluderar bostadshushållet i denna statistik även barn som bor växelvis hos sina föräldrar då föräldrarna inte bor tillsammans. Växelvis boende barn inkluderas således i två hushåll, dels hushållet där barnet är folkbokfört, dels den andra förälderns hushåll där barnet bor ungefär halva tiden.

Observationsobjekten utgörs av, eller härleds utifrån poster i Registret över totalbefolkningen (RTB), där varje post motsvarar en person alternativt ett hushåll. Skillnaden mellan mål- och observationsobjekt är personer som ska vara folkbokförda i Sverige, men som av någon anledning inte är det (återfinns inte i RTB).

1.2.2 Variabler

Centrala intressevariabler i statistiken är nettoinkomst (individbaserad statistik) samt ekonomisk standard (hushållsbaserad statistik).

Målvariabeln för ekonomisk standard är ekvivalerad disponibel inkomst (benämns även disponibel inkomst per konsumtionsenhet), se vidare under avsnitt 2.2.5 *Bearbetning*.

Målvariablerna disponibel inkomst och nettoinkomst härleds med hjälp av observationsvariabler i Inkomst- och taxeringsregistret (IoT) för olika typer av inkomster, såsom löneinkomst, kapitalinkomst, sociala transfereringar samt skatter. Observationsvariablerna utgörs bl. a. av skattedata från Skatteverket samt sociala transfereringar från Försäkringskassan.

Disponibel inkomst är summan av samtliga hushållsmedlemmars alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar (exempelvis återbetalt studielån). Skillnaden mellan nettoinkomst och disponibel inkomst är att nettoinkomst visar den enskilda personens inkomst, medan den disponibla inkomsten avser hushållets inkomst, det vill säga summan av nettoinkomsten för alla personer som ingår i hushållet.

I intressevariablerna ingår sådana inkomster eller transfereringar som inte finns med i olika administrativa register, exempelvis ekonomiskt stöd från föräldrar till barn som inte längre bor hos föräldrarna, gåvor mellan hushåll, remitteringar och svarta inkomster. Dessa ingår dock inte i målvariablerna.

Statistiken redovisas både inklusive och exklusive kapitalvinst/kapitalförlust, det vill säga den vinst/förlust som uppkommer vid försäljning (realisering) av tillgångar, t.ex. aktier, fonder eller fastigheter.

Inkomstbegreppet som används i statistiken är disponibel inkomst enligt 2004 års definition (CDISP04).

Sedan publiceringen av inkomster avseende år 2020 ingår, för personer folkbokförda i Sverige, löne- och pensionsinkomst (samt tillhörande skatt) från övriga nordiska länder som inte tagits upp till beskattning i Sverige, i nettoinkomsten och den disponibla inkomsten. Se ytterligare information i avsnitten 2.2.3 *Mätning* och 5.1 *Jämförbarhet över tid* samt avsnitt F. *Historik*.

Av intresse i statistiken är att veta hur folk bor. Detta kan mätas som faktiskt boende eller folkbokfört boende. Målvariabeln i statistiken är bostadshushåll, dock med hänsyn tagen till eventuellt växelvist boende för barn.

Bostadshushåll utgörs av samtliga personer som är folkbokförda på samma fastighet och lägenhet. Det speglar således personers folkbokförda boende och det finns inte några krav på gemensam hushållning inom hushållet.

Konstruktionen av bostadshushåll baseras på antagandet om att personer bor där de är folkbokförda, vilket stämmer för de flesta personer i Sverige. Det förekommer dock i viss utsträckning att den som bor i en bostad är folkbokförd någon annanstans. Ett exempel på detta är barn som delar sitt boende mellan föräldrarna när föräldrarna inte bor tillsammans, så kallat växelvis boende. Från och med publiceringen av inkomströrlighet avseende perioden 2000–2022 tas i statistiken hänsyn till förekomsten av växelvis boende för barn, vilket innebär att barn med växelvis boende inkluderas i båda sina föräldrars hushåll. Denna förändring har även implementerats i statistiken fr.o.m. år 2011, vilket innebär att tidigare publicerad statistik för dessa år har reviderats. Se ytterligare information i avsnitten 2.2.3 *Mätning*, 2.2.5 *Bearbetning*, 2.2.6 *Modellantaganden* samt avsnitt F. *Historik*.

För de personer som saknar uppgift om koppling till lägenhet används en modell som skapar hushåll med hjälp av registerrelationer över personer som är folkbokförda på samma fastighet.

Skillnader mellan faktiskt boende och folkbokfört boende beskrivs utförligare i avsnitt 2.2.3 *Mätning*.

1.2.3 Statistiska mått

- Antal (personer)
- Andel (personer)
- Medelvärde
- Median
- Immobility Mean
- Shorrocks mobilitetsindex

Immobility Mean (IM) definieras som genomsnittliga andelen personer (%) som återfinns i samma inkomstgrupp vid periodens startår respektive slutår. Måttet beräknas för respektive redovisningsgrupp och antar värdet 100 om ingen relativ rörlighet förekommer i aktuell redovisningsgrupp (dvs. alla

personer befinner sig i samma inkomstgrupp vid periodens start och dess slut) och värdet 0 under förutsättning att alla personer har bytt inkomstgrupp under aktuell period.

Shorrocks mobilitetsindex (SMI) anger inkomströrligheten i en population genom att mäta utjämnningen av inkomstspridningen när referensperioden förlängs. Indexet antar ett värde mellan noll och ett (alternativ uttryckt i procent ett tal mellan 0 och 100), där noll innebär ingen rörlighet alls och ett innebär maximal rörlighet.

Om vi låter R vara det så kallade rigiditetsmättet definieras inkomsternas rörlighet (M) som $M = 1 - R$. R beräknas enligt

$$R = \frac{\sum_{k=1}^T w_k G_k}{G_T}, \text{ där } k = \sum_{i=1}^T w_i Y_i$$

där G_T avser Gini-koefficienten för den sammanlagda inkomsten under en längre tidsperiod, G_k de årsvisa Gini-koefficienterna under denna period samt w_k varje enskilt års vikt beräknat som kvoten mellan det enskilda årets genomsnittliga disponibla inkomst (Y_k) och inkomsten för hela perioden (Y_i).

1.2.4 Redovisningsgrupper

Vilka redovisningsgrupper statistiken redovisas efter beror på om statistiken är baserad på individens egna inkomster (nettoinkomst) eller avser hushållets inkomster (ekonomisk standard).

Statistiken avseende nettoinkomst redovisas efter kön, ålder, utbildningsnivå, födelseland, vistelsetid i Sverige samt inkomstgrupp.

Statistiken avseende ekonomisk standard redovisas efter hushållstyp, ålder, födelseland, vistelsetid i Sverige samt inkomstgrupp.

Shorrocks mobilitetsindex redovisas efter födelseland, hushållstyp, ålder och region.

Födelseland är grupperat till världsdelar eller dylikt i redovisningen. Ålder redovisas för åldersgrupper. Region avser nivåerna riket, län respektive kommun, där samtliga regionala nivåer avser officiell statistik.

Se bilaga 1 för ytterligare information om de redovisningsgrupper som används i statistiken.

I redovisningen av statistiken används olika befolkningsavgränsningar:

- Personer som är folkbokförda vid referensperiodens startår respektive slutår (transitionsmatriser).
- Personer som är folkbokförda under hela mätperioden (varaktighet och långsiktiga inkomster).

1.2.5 Referenstider

Referensperioder för statistiken är år 2000–2024 (individbaserad) respektive 2011–2024 (hushållsbaserad).

Referensperiod för inkomstuppgifter i statistiken är genomgående kalenderår. Undantaget är statistiken avseende långsiktiga inkomster (Shorrocks mobilitetsindex), där referensperioden för inkomsterna motsvarar vald redovisningsperiod.

Referenstid för redovisningsgrupperna är överlag 31 december startåret för respektive period. Följande undantag förekommer:

- Långsiktiga inkomster, där hushållstyp och region avser den dominerande förekomsten under perioden. Vid lika antal förekomster gäller den först förekommande.
- Referenstid för utbildningsnivå är vårterminens slut.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken framställs med hjälp av Inkomst- och taxeringsregistret (IoT), som i sin tur är baserat på administrativa registerdata från Skatteverket (kontrolluppgifter och taxeringsdata), Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden, Pensionsmyndigheten, Statens tjänstepensionsverk, Försvarsmakten, Socialstyrelsen och Skolverket. Eftersom dessa uppgifter primärt har andra användningsområden är sannolikheten stor att fel upptäcks och justeras i grundkällorna. Statistiken bedöms därför allmänt vara mycket tillförlitlig och ha god täckning avseende olika inkomstslag. Dock saknas uppgifter om inkomster som inte inkluderas i ovan nämnda uppgiftskällor (se avsnitt 2.2.3 *Mätning*).

En viss undertäckning föreligger i skattningen av centrala målstorheter avseende nettoinkomst och disponibel inkomst. Undertäckningen beror främst på att svarta inkomster saknas i administrativa data från Skatteverket, och berör framför allt arbetsinkomster. I förlängningen påverkar dock förekomsten av svartarbete även utbetalningar från exempelvis socialförsäkringar, då dessa baseras på vita inkomster.

Sammantaget bedöms dock de redovisade statistikvärdena skatta relevanta målstorheter väl.

Uppgifter om folkbokförda personer och vilka hushåll dessa tillhör hämtas från RTB. Eftersom statistiken baseras på uppgifter från totalräknade register föreligger inga urvalsfel. Ramen bygger på SCB:s befolkningsregister, vilket innebär att de täckningsbrister som finns i detta register också påverkar inkomststatistiken.

Osäkerhetsintervall tillämpas inte i redovisningen.

2.2 Osäkerhetskällor

Den största osäkerhetskällan bedöms vara att svarta inkomster saknas.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken. Inkomststatistiken är en totalundersökning och omfattar alla folkbokförda personer.

2.2.2 Ramtäckning

Individbaserad statistik

Som ram används Registret över totalbefolkningen. Personer som borde vara folkbokförda men inte är det orsakar undertäckning, medan personer som är folkbokförda trots att de inte borde vara det orsakar övertäckning.

Täckningsbristerna uppstår främst till följd av brister i rapportering avseende födselar, dödsfall, invandring och utvandring. På regional nivå orsakar brister i rapportering av flyttningar mellan olika regioner i Sverige täckningsproblem.

Konsekvenser för statistiken av under- och övertäckning är dels att personer som finns i landet, och som kan ha inkomster, inte inkluderas i statistiken eftersom de inte är folkbokförda (undertäckning), dels att personer som inte längre bor i Sverige, och som därmed inte har några inkomster i landet, i vissa fall ändå inkluderas i statistiken (övertäckning).

För att minska effekten av övertäckning i statistiken exkluderas personer som tillhör ett hushåll med noll (0) kronor i disponibel inkomst under året. I dessa fall bedöms sannolikheten vara stor att personen inte längre finns i landet.

Hushållsbaserad statistik

Täckningen av hushåll är delvis beroende av täckningen av individer i RTB, men också av kvaliteten i den information som används för att koppla samman individer till hushåll. För mer information, se avsnitt 2.2.6.

Rampopulationen avgränsas till:

- hushåll där minst en person i hushållet är 18 år eller äldre,
- helårshushåll, vilket innebär att samtliga vuxna i hushållet ska finnas i RTB per 1/1 respektive 31/12 undersökningsåret,
- hushåll vilka har en disponibel inkomst skild från noll,
- hushåll där det inte förekommer personer som är på församlingen/kommunen skreven eller saknar känd hemvist.

Avgränsningarna syftar delvis till ökad konsistens mellan referensperiod för inkomster (kalenderår) och hushåll (helårshushåll) samt delvis att minska effekten av övertäckningen i RTB (på församlingen/kommunen skrivna respektive disponibel inkomst skild från noll).

För ytterligare information om över- och undertäckning i RTB, se [kvalitetsdeklarationen](#) för SCB:s befolkningsstatistik.

2.2.3 Mätning

Grunddata till statistiken hämtas från Skatteverket, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten, men även från andra myndigheter såsom Socialstyrelsen och Centrala studiestödsnämnden (CSN). Primärt är det respektive myndighet som samlar in och registrerar uppgifterna. Statistikens kvalitet bestäms huvudsakligen av kvaliteten på dessa myndigheters register och administrativa system. Uppgifterna bearbetas och sammanställs i Inkomst- och taxeringsregistret.

Det kan i vissa fall vara svårt att avgöra om ett saknat värde i administrativa register (exempelvis en viss inkomst) beror på att personen verkligen saknar

denna inkomst eller om det i själva verket är bortfall för en specifik variabel, s.k. partiellt bortfall.

Den ekonomiska standard som redovisas är inte en fullständig mätare av ekonomisk välfärd i vid mening. Utanför mätningarna ligger bland annat egen produktion i hemmen, nyttan av offentlig konsumtion samt eventuella inkomster eller transfereringar som inte finns med i olika administrativa register (exempelvis arv, ekonomiskt stöd från föräldrar till barn som inte längre bor hos föräldrarna, gåvor mellan hushåll, remitteringar och svarta inkomster).

Inkomstår 2011–2024 har löne- och pensionsinkomst taxerad i övriga nordiska länder inhämtats från Skatteverket och inkluderats i IoT och inkomststatistiken för personer som är folkbokförda i Sverige. Då dessa inkomster inte beskattas i Sverige ingår de inte i ordinarie leveranser av taxeringsdata från Skatteverket.

Inkomststatistiken bygger på uppgifter från folkbokföringen, där hushållets sammansättning avser folkbokfört boende på fastigheten alternativt lägenheten. I och med att det inte är möjligt att folkbokföra sig på flera adresser finns ingen information om i vilken utsträckning barn till särlevande föräldrar bor hos respektive förälder. Baserat på folkbokföringen antas barn som inte är skrivna med båda sina sammanboende föräldrar bo heltid hos den förälder där barnet är skrivet. Vid beräkning av ekonomisk standard antas därmed hela försörjningsbördan för barnet hamna på den förälder där barnet är folkbokfört, trots att barnet kanske delar sin tid mellan föräldrarna. Detta resulterar i att boendeföräldrarnas försörjningsbörda överskattas medan försörjningsbördan för barnets andra förälder underskattas. Omvänt innebär det att den ekonomiska standarden underskattas för boendeföräldern samtidigt som den överskattas för barnets andra förälder.

För att förbättra mätningen av ekonomisk standard för barn och föräldrar när föräldrarna inte bor tillsammans och barnen bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna används sedan inkomstår 2021 en modellbaserad ansats i statistiken. Modellen har även tillämpats retroaktivt för åren 2011–2020, vilket innebär att statistiken reviderats för dessa år.

Modellen går i korta drag ut på att simulera förekomsten av växelvis boende för barn när föräldrarna inte bor tillsammans. För dessa barn och föräldrar skattas en ny ekonomisk standard, där hänsyn tagits till att barnet delar sitt boende mellan föräldrarna. En konsekvens av att barn som bor växelvis inkluderas i två hushåll är att antalet barnhushåll ökar (d.v.s. för ett antal hushåll förändras hushållstypen, från hushåll utan barn till hushåll med barn).

Uppgifterna om hushållstyp, hushållsstorlek och hushållsställning baseras initialt på uppgifter i RTB och de hushåll som kan skapas utifrån folkbokföringen på lägenhet. För hushåll där växelvis boende barn inkluderas sker dock en justering av hushållsstorlek, samt i förekommande fall, även hushållstypen.

För mer information om modellen som används för att ta hänsyn till barn med växelvis boende, se avsnitt 2.2.6 *Modellantaganden*.

2.2.4 Bortfall

Statistiken över inkomster och skatter är totalräknad och därför förekommer det inte något objektsbortfall. För vissa objekt saknas dock uppgifter för en del variabler. I vissa fall är det dock svårt att avgöra om ett saknat värde (exempelvis inkomst) beror på ett partiellt bortfall eller om det är en korrekt uppgift, dvs. att värde ska saknas. I och med att det är svårt att veta om ett saknat värde är en korrekt uppgift eller om det de facto beror på partiellt bortfall, är det svårt att uttala sig om eventuella konsekvenser av detta på statistiken.

En inkomst där det kan förekomma bortfall, både helt och partiellt för kommunerna, är ekonomiskt bistånd. Uppgifterna samlas in från kommunerna av Socialstyrelsen. Ekonomiskt bistånd ingår i inkomstbegreppen nettoinkomst och disponibel inkomst, där skattningar på kommunnivå är de som främst påverkas av bortfallet. Mer specifikt påverkas skattningarna för de aktuella kommunerna och de grupper som tar del av ekonomiskt bistånd. Det innebär att det finns risk för en systematisk påverkan på statistiken över till exempel individer eller hushåll med varaktigt låga inkomster i de fall bortfallet är återkommande för enskilda kommuner.

2.2.5 Bearbetning

Statistiken över inkomster och skatter baseras på data som har sin grund i administrativa register. Den ursprungliga databildningen sker hos Skatteverket och andra myndigheter. Varje myndighet gör kontroller, rättelser och andra bearbetningar som passar för deras administrativa syften. När en myndighet levererar data till SCB görs eventuellt ytterligare selektioner och bearbetningar anpassade till SCB:s önskemål.

Bearbetningsfel kan t.ex. vara beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att sådana fel ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. Brister när det gäller SCB:s bearbetning kan förekomma både i framställningen av Inkomst- och taxeringsregistret, som statistiken baseras på, och i själva statistikframtagningen.

Imputeringar förekommer för personer som har nolltaxerat, men som har kontrolluppgift alternativt arbetsgivardeklaration på individnivå. Modellen för imputeringarna är baserad på gällande beskattningsrätt.

När Inkomst- och taxeringsregistret är skapat görs olika kontroller i form av makrogranskning av totalsummor, medelvärden, min- och maxvärden samt antal personer med värde. Jämförelser görs också med föregående års värden för att kontrollera rimligheten utifrån inkomstårets förändringar i skattelagstiftningen och annat. När material tas fram för publicering sker kontroller av värden för olika redovisningsgrupper, däribland för kommuner. När kontrollerna uppdagar orimligheter på individnivå ändras detta i registren, genom exempelvis imputeringar, men omfattningen av detta är väldigt liten.

För ekonomiskt bistånd korrigeras belopp över 1 miljon kronor, något som berör färre än 10 personer per åtgång.

För att göra jämförelser av t.ex. disponibel inkomst mellan olika typer av hushåll används ett viktsystem där konsumtionen är relaterad till hushållets sammansättning. Den disponibla inkomsten divideras med den konsumtionsvikt som gäller för hushållet. Vid publiceringen av inkomstår 2021 infördes en utökad ekvivalensskala, där hänsyn tas till att barn kan dela sitt boende mellan föräldrarna om föräldrarna inte bor tillsammans (s.k. växelvis boende). Den utökade skalan tillämpas i statistiken fr.o.m. inkomstår 2011.

<i>Konsumtionsenhetsskala (ekvivalensskala)</i>	<i>Vikt</i>
Ensamboende	1,00
Sammanboende par	1,51
Ytterligare vuxen	0,60
Första barnet 0–19 år	0,52
Andra och påföljande barn 0–19 år	0,42
Växelvis boende barn 0–19 år, första barnet	0,38
Växelvis boende barn 0–19 år, andra och påföljande barn	0,28

Exempel: Ett sammanboende par med två barn har en disponibel inkomst på 490 000 kronor. Hushållet har en total konsumtionsvikt på $1,51 + 0,52 + 0,42 = 2,45$. Hushållets disponibla inkomst per konsumtionsenhet blir då $490\,000 / 2,45 = 200\,000$ kronor per konsumtionsenhet. Det innebär att hushållet har samma ekonomiska standard som en ensamboende person med en disponibel inkomst på 200 000 kronor.

Inga särskilda studier kring bearbetningsfel har genomförts men inget finns i nuläget som pekar på att det skulle förekomma bearbetningsfel som på något sätt snedvrider statistiken.

2.2.6 Modellantaganden

Barn med växelvis boende

Det primära syftet med modellen är att förbättra skattningen av ekonomisk standard för barn och föräldrar när föräldrarna inte bor tillsammans och barnen bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna.

Kärnan i modellen är att identifiera barn med växelvis boende, då denna uppgift saknas i administrativa register.

Föremål för modellen är föräldrar som inte bor tillsammans, deras barn samt de hushåll föräldrarna och barnen bor i. Båda föräldrarna ska vara folkbokförda i Sverige. Som barn avses personer 0–19 år.

I stora drag består modellen av följande steg:

1. Identifiera barn och hushåll där växelvis boende förekommer.
2. Justera hushållstyp, där det är aktuellt, för hushåll med växelvis boende.
3. Fördela barnets egna inkomster mellan de två hushållen.
4. Justera försörjningsbördan för hushåll med växelvis boende barn.
5. Beräkna ekonomisk standard, där barnets standard blir ett genomsnitt av föräldrarnas ekonomiska standard.

Till inkomstår 2022 har modellen uppdaterats med hjälp av nya data över barns boende, vilket till viss del påverkar jämförbarheten med tidigare år för barn med växelvis boende. Den uppdaterade modellen är baserad på en undersökning avseende barns boende hösten 2022, till skillnad från den tidigare modellen vilken var baserad på en undersökning från 2012/2013. Under denna period har andelen barn till särlevande föräldrar som bor växelvis ökat från 35 procent till 46 procent år 2022.

Jämförelser mellan faktiska data från undersökningen av vilka barn som bor växelvis och resultat från den uppdaterade modellen visar att 80 procent av barnen får en korrekt klassificering. Motsvarande andel för den tidigare modellen var 67 procent.

I den uppdaterade modellen har utbildningsnivå för föräldrarna, upplåtelseform för boende, information om delat barnbidrag mellan föräldrarna samt bostadsbidrag vid växelvis boende (ersätter uppgift om underhållsstöd vid växelvis boende) tillkommit som förklarande variabler. Vidare har uppgift om huruvida föräldrarna bor i olika län ersatts av information om hur långt ifrån varandra föräldrarna bor.

Variabler med hög förklaringsgrad i den uppdaterade modellen är avstånd mellan föräldrarnas boende (mer än fem mil), förekomst av underhållsstöd, delat barnbidrag, bostadsbidrag vid växelvis boende samt barnets ålder.

Med hjälp av modellen skattas antal barn med växelvis boende, vilka uppgick till ca 196 300 år 2022. Sammanlagt berörs ungefär 237 900 hushåll av växelvis boende, varav 127 500 hushåll där barnen är folkbokförda och 126 200 hushåll där barnen läggs till. Med den uppdaterade modellen blir ungefär 27 procent fler barn klassificerade som växelvis boende jämfört med modellen som tillämpades perioden 2011–2021.

Drygt 88 000 hushåll får ändrad hushållstyp, från hushåll utan barn 0–19 år till hushåll med barn 0–19 år.

Se avsnitt 5.1 *Jämförbarhet över tid* för ytterligare information om hur modellförändringen påverkar resultaten och jämförbarheten över tid.

För en utförlig beskrivning av modellen, se [Ekonomisk standard vid växelvis boende](#) (SCB, 2019) samt [Income Distribution Statistics and Shared Residence](#) (SCB, 2021). För information om undersökningarna som modellen är baserad på, se [Olika familjer lever på olika sätt](#) (SCB, 2014) och [Barns boende och försörjning när föräldrarna inte bor ihop](#) (SCB, 2023).

Underhållsbidrag

Modellen för simulering av underhållsbidrag har uppdaterats till inkomstår 2021. Uppdateringen har även implementerats retroaktivt, tillbaka till år 2011. Se ytterligare information om uppdateringen längre ner i detta avsnitt i stycket om underhållsbidrag vid växelvis boende.

Föräldrar har enligt Föräldrabalken (1949:381) skyldighet att ordna för sitt barns försörjning till dess att barnet fyller 18 år. Går barnet i skolan efter denna tidpunkt är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid som skolgång pågår, som längst dock till och med juni det år barnet fyller 20. I de

fall föräldrarna till ett barn är särlevande och barnet till största del bor hos en av föräldrarna uppkommer ett behov av transferering mellan föräldrarna. Transfereringen benämns *underhållsbidrag* om den går direkt mellan föräldrarna och *underhållsstöd* om den administreras av Försäkringskassan.

Om den underhållsskyldige föräldern inte betalar något underhåll eller betalar ett belopp lägre än reglerat underhållsstöd kan underhållsstöd beviljas. Underhållsstödet betalas ut till den förälder som barnet bor och är folkbokförd hos.

Uppgift om vilka som mottar samt betalar underhållsstöd, samt storleken på underhållsstödet, finns i IoT. Det finns dock inga administrativa data om underhållsbidrag varför det måste uppskattas på något vis.

Föremål för modellen är särlevande föräldrar till barn under 18 år, alternativt barn över 18 år som fortfarande går i skolan fram till juni det år barnet fyller 20, i de fall de inte erhåller underhållsstöd. I modellen har antagits att barn som har rätt till underhållsbidrag, och inte erhåller underhållsstöd, också får underhållsbidrag.

Modellen utgår från de riktlinjer Försäkringskassan tillhandahåller för beräkning av underhållsbidrag. Enligt dessa beräknas underhållsbidraget genom att barnets behov multipliceras med en kvot av den bidragsskyldige förälderns överskott och båda föräldrarnas överskott.

Slutligen tas hänsyn till antalet månader under aktuellt år som barnet har rätt till underhållsbidrag, genom att en kvot av antal underhållsbidragsberättigade månader per år läggs till modellen.

För barn som bor ungefär lika mycket hos sina föräldrar (s.k. växelvis boende) simuleras inget underhållsbidrag. Uppgift om faktiskt boende för barn, och eventuellt växelvist boende mellan föräldrarna, saknas i administrativa register. Det innebär att även förekomst av växelvist boende behöver skattas, eller simuleras, med hjälp av en modell. Modellen för att skatta förekomsten av växelvis boende implementerades i statistiken till inkomstår 2021. Med hjälp av modellen skattas både antal barn med växelvis boende och vilka barn som har växelvis boende (barnen med störst sannolikhet för att ha växelvis boende).

Modellen för att simulera underhållsbidrag har uppdaterats med uppgift om växelvis boende för barn tillbaka till år 2011. Före år 2011 förekommer ingen simulering av underhållsbidrag.

Även tidigare togs hänsyn till förekomsten av växelvis boende vid simulering av underhållsbidrag. Metoden som användes då var att det simulerade underhållsbidraget påfördes samtliga föräldrar som ingick i modellen, varefter underhållsbidraget justerades ned med en konstant motsvarande andelen barn med växelvis boende. Makrobeloppet för underhållsbidrag (givet och mottaget) blir ungefär detsamma med båda uppläggen, dock berörs färre personer av simuleringen med det nya upplägget.

Genom modellsimuleringen skapas nya variabler i IoT avseende betalt respektive mottaget underhållsbidrag. Underhållsbidraget ingår i beräkningarna av disponibel inkomst, transfereringar och familjestöd.

Sammantaget bedöms simuleringen av underhållsbidrag öka tillförlitligheten i målstorheter kopplade till inkomstbegreppet disponibel inkomst.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken publiceras i slutet av mars, ca 15 månader efter referensperiodens slut. SCB arbetar med registerproduktion och statistikframställning i ca två månader under våren efter att den årsbaserade inkomststatistiken är publicerad. Anledningen till den relativt långa tiden mellan referensperiodens slut och publiceringstidpunkt är att slutliga taxeringsdata för senaste inkomståret levereras till SCB ca 11 månader efter referensperiodens slut.

3.2 Frekvens

SCB får tillgång till de olika grunduppgifterna vid olika tidpunkter under året efter referensperioden. Statistiksammanställning och publicering vartannat år.

3.3 Punktlighet

Publicering sker i enlighet med gällande publiceringsplan. Aktuella publiceringsplaner finns på SCB:s webbplats.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken sprids i form av statistiknyhet och tabeller på SCB:s webbplats, www.scb.se/HE0110. Statistiken är också inlagd i *Statistikdatabasen* på webbplatsen, där tabelluttag kan göras på riksnivå och delvis även på läns- och kommunnivå.

Statistiken redovisas också i rapporter och artiklar där statistiska resultat presenteras och kommenteras med text, tabeller och diagram. Rapporter och artiklar publiceras på SCB:s webbplats (se länk ovan).

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

SCB utför på uppdragsbasis specialbearbetningar av undersökningens samtliga årgångar. Efter särskild prövning kan forskare och utredare få tillgång till avidentifierade mikrodata för egna bearbetningar. Register över hela befolkningens inkomster och skatter finns i årgångsversioner från 1968 fram till idag. Register över hushållens inkomster finns i årgångsversioner från 2011.

Ett longitudinellt inkomstregister (LINK) finns från 1991 till 2024. Tillgång till inkomstvariabler kan skifta över tid. Disponibel inkomst enligt 2004 års definition finns för åren 2000–2024, medan disponibel inkomst enligt 1991 års definition finns från och med 1991.

4.3 Presentation

Statistiken redovisas huvudsakligen som färdiga tabeller och i SCB:s statistikdatabas där användare fritt kan göra egna uttag av statistik samt i form av kommenterande och analyserande texter.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Statistikens framställning (StaF)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Båda dessa dokumentationer är tillgängliga på www.scb.se/HE0110, under rubriken *Dokumentation*.

Utöver nämnda dokumentationer finns variabeldokumentationer där variabelernas innehåll beskrivs närmare. Dessa kan erhållas vid förfrågan.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Förändringar i skatte-, pensions- och socialförsäkringssystemen har stor påverkan på statistiken, varför användare av statistiken bör vara uppmärksam på sådana förändringar.

Inkomstbegreppet som används för både disponibel inkomst och nettoinkomst är inkomstbegreppet enligt 2004 års definition (CDISP04).

Från och med inkomstår 2011 är löne- och pensionsinkomst taxerad i övriga nordiska länder inkluderad i statistiken för personer folkbokförda i Sverige. Detta påverkar jämförbarheten över tid och innebär att viss försiktighet bör iaktas vid tidseriejämförelser runt 2011. Observera även att taxerade inkomster från Norge till stor del saknas år 2011, vilket främst påverkar statistiken och jämförbarheten för regioner nära den norska gränsen.

Sammanfattningsvis blir effekten störst på regional nivå, där de tre kommunerna Årjäng, Strömstad och Eda, vilka samtliga gränsar mot Norge, sticker ut med störst inkomstökningar. Vid gränsen mot Danmark respektive Finland är det Malmö respektive Haparanda som får störst inkomstökningar. Inkomsterna ökar generellt mer för män än för kvinnor, samt för personer födda i något av de övriga nordiska länderna. Det blir även en större procentuell påverkan på inkomsterna för de yngre och äldre åldersgrupperna, samt i de nedre delarna av inkomstfördelningen.

För ytterligare information om de utländska inkomsterna och dess påverkan på statistiken, se [Nordiska inkomster i IoT och inkomststatistiken 2011–2019](#) på SCB:s webbplats.

Indelningsändringar för län och kommun försvårar statistikens jämförbarhet över tid på regional nivå. Se SCB:s webbplats för information om när och vilka ändringar som har genomförts, www.scb.se/regionalt.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

För att underlätta jämförbarhet mellan grupper (framför allt olika hushållstyper) används i statistiken en s.k. ekvivalensskala för att ta fram ekvivalerad disponibel inkomst (alt. disponibel inkomst per k.e. eller

ekonomisk standard). Den skala som används samt metodiken som tillämpas tas upp i avsnitt 2.2.5 *Bearbetning*. Mer information om jämförelser av hushåll finns att läsa i artikeln [Att jämföra inkomster för hushåll](#) på SCB:s webbplats.

Det kan dock vara av intresse att redovisa och jämföra hushållens disponibla inkomster utan att dessa är ekvivalerade. En omständighet att ta hänsyn till när detta görs på regional nivå är att demografin ser olika ut i olika kommuner, vilket försvårar dylika jämförelser.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Sammanvändbarheten med den totalräknade inkomststatistiken för individer och hushåll är god. De inkomstbegrepp som används är desamma som i den totalräknade inkomststatistiken. Även objekt och populationsavgränsningar är analoga med den totalräknade inkomststatistiken för individer och hushåll. Populationsavgränsningar för den longitudinella populationen tillkommer dock, vilka inte är aktuella för den årsvisa statistiken över inkomster och skatter.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Avrundningar vid andelsberäkningar samt fastprisberäkningar kan innebära att summan av deltotaler avviker från totalen i vissa fall.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik (SOS), och omfattas av särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

En kopia av all statistikredovisning i form av rapporter, böcker och statistiska meddelanden (SM) som getts ut som trycksak eller redovisats som PDFdokument förvaras hos Kungliga biblioteket och levereras till Riksarkivet.

De slutliga registren som ligger till grund för statistiken över inkomster och skatter gallras inte utan långtidsarkiveras i enlighet med Riksarkivets bevarandebeslut RAMS 2007:64. I nuläget är årgångarna 1968–1997 av

Inkomst- och taxeringsregistret långtidsarkiverade. Utöver dessa årgångar är också urvalsbaserade register för åren 1960–1966 långtidsarkiverade.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken är inte EU-reglerad.

F Historik

Statistiken avseende totalräknad inkomströrlighet för individer publicerades första gången i juni 2016, då för referensperioden 2000–2014.

Statistiken omfattar, sedan publiceringen av inkomstår 2020, löne- och pensionsinkomst taxerad i övriga nordiska länder för personer folkbokförda i Sverige. I samband med publiceringen av inkomster för 2020 reviderades tidigare publicerad statistik för åren 2011–2019.

I statistiken tillämpas sedan publiceringen av inkomströrlighet för perioden 2000–2022 ett utökat hushållsbegrepp och en utökad ekvivalensskala, där hänsyn tas till att barn till föräldrar som inte lever tillsammans kan dela sitt boende mellan föräldrarna (s.k. växelvis boende). I samband med publiceringen av inkomster för 2022 reviderades tidigare publicerad statistik för åren 2011–2020.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Inkomststatistik
E-post	inkomststat@scb.se
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)

Bilaga 1: Redovisningsgrupper

I bilagan behandlas några av de redovisningsgrupper som tas upp i avsnitt 1.2.4 Redovisningsgrupper.

Födelseland

Födelseland är grupperat till världsdelar eller dylikt i redovisningen. Grupperingen utgår från gällande indelning under referensperiodens

avslutande år. I årets statistik är det således år 2024 som är styrande för grupperingen av födelseland.

Utbildningsnivå

Nivåklassificeringen är gjord enligt Svensk Utbildningsnomenklatur (SUN).

Hushållstyp

Anger hushållets sammansättning och avser förhållandet den 31 december.

Sammanboende avser personer som är gifta/registrerade partner alternativt sambo. Med sambo avses personer som inte är gifta/registrerade partner men boende tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden. Av personer folkbokförda i samma fastighet och lägenhet med gemensamma barn bildas sambopar. För att bilda sambopar av personer utan gemensamma barn används en modell utifrån nedanstående kriterier:

- Personerna är folkbokförda på samma fastighet och lägenhet.
- Personerna är minst 18 år.
- Personerna är av olika kön.
- Ålderskillnaden mellan personerna är mindre än 15 år.
- Personerna är inte nära släkt.
- Endast ett möjligt sambopar kan bildas inom hushållet.

Ensamstående med barn 0–19 år avser ensamstående med minst ett barn 0-19 år med en förälder–barn–relation till referenspersonen i hushållet samt i förekommande fall även personer 20 år eller äldre med en förälder–barn–relation till referenspersonen i hushållet. En förälder–barn–relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller "Annan person" till någon i hushållet.

Sammanboende med barn 0–19 år avser sammanboende med minst ett barn 0–19 år med en förälder–barn–relation till referenspersonen i hushållet samt i förekommande fall även personer 20 år eller äldre med en förälder–barn–relation till någon av referenspersonerna i hushållet. En förälder–barn–relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller "Annan person" till någon i hushållet.

Övriga hushåll avser hushåll som inte kan klassas som ensamstående eller sammanboende.